

Ogrody deszczowe. Dobrze nawodnione miasto – projekty

Wstęp

Przedstawione na kolejnych stronach projekty obiektów małej retencji powstały w ramach projektu „Ogrody deszczowe. Dobrze nawodnione miasto”, realizowanego od czerwca do października 2021 r. Celem projektu było szerzenie wśród mieszkanek i mieszkańców Lublina wiedzy nt. zmian klimatu, zieleni miejskiej i gospodarowania wodą.

Z ponad 40 propozycji wytypowanych przez ekspertów z Fundacji Sendzimira, Biura Miejskiego Architekta Zieleni oraz zgłoszonych przez Rady Dzielnic, wybrano dziewięć lokalizacji, dla których zaprojektowane zostały ogrody deszczowe. Pełną listę analizowanych lokalizacji można sprawdzić na [interaktywnej mapie](#).

Projektowane obiekty małej retencji to odpowiednio przygotowane nasadzenia roślin radzących sobie zarówno z okresowym zalewaniem, jak i z przedłużającymi się okresami susz. Nasadzenia te zatrzymują wodę w gruncie i gromadzą ją podczas intensywnych opadów. Projekty zostały stworzone przez architektów i architektki krajobrazu z pracowni ARBRE Architektura Krajobrazu. Skonsultowali je również specjalista z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury i gospodarowania wodami opadowymi z Fundacji Sendzimira oraz ekspertka z zakresu fitosocjologii Instytutu Architektury Krajobrazu KUL.

Na skutek postępujących zmian klimatu, każde z miast mierzy się obecnie z przedłużającymi się okresami suszy, ale i coraz częstszymi deszczami nawalnymi. Tworzy to nie tylko gorsze warunki dla rozwoju roślinności, ale też szkody w infrastrukturze miejskiej. W trakcie wizji lokalnych i obserwacji Lublina wytypowano trzy powtarzające się problemy związane z zagospodarowaniem wody opadowej:

- odprowadzanie wody opadowej z dachów bezpośrednio na ulicę, np. systemem korytek, co powoduje zalewanie dróg podczas ulew oraz zmniejsza zasoby wodne w glebie, i w efekcie prowadzi do suszy;
- odprowadzanie wody deszczowej z dachów bezpośrednio do kanalizacji ogólnospławnej, co powoduje jej przeciążenie podczas deszczy nawalnych, w wyniku czego zalewane są drogi i podtapiane budynki;
- woda opadowa spływająca ze wzniesień, okresowo zalewa najniższe punkty terenu.

Opracowane projekty mają stanowić wzorcowe rozwiązanie tych problemów. Stanowią również przykład, dla kolejnych projektów małej retencji, przekształcających Lublin w coraz bardziej zielone i coraz lepiej nawodnione miasto.

Lokalizacje w Lublinie

PROJEKT 1

Park im. Jana Pawła II, Czuby Południowe

powierzchnia całkowita ogrodu deszczowego	28,3 m ²
powierzchnia retencyjna	23,0 m ²
szacunkowa powierzchnia zlewni	500 m ²
szacunkowa pojemność retencyjna	10 795 dm ³

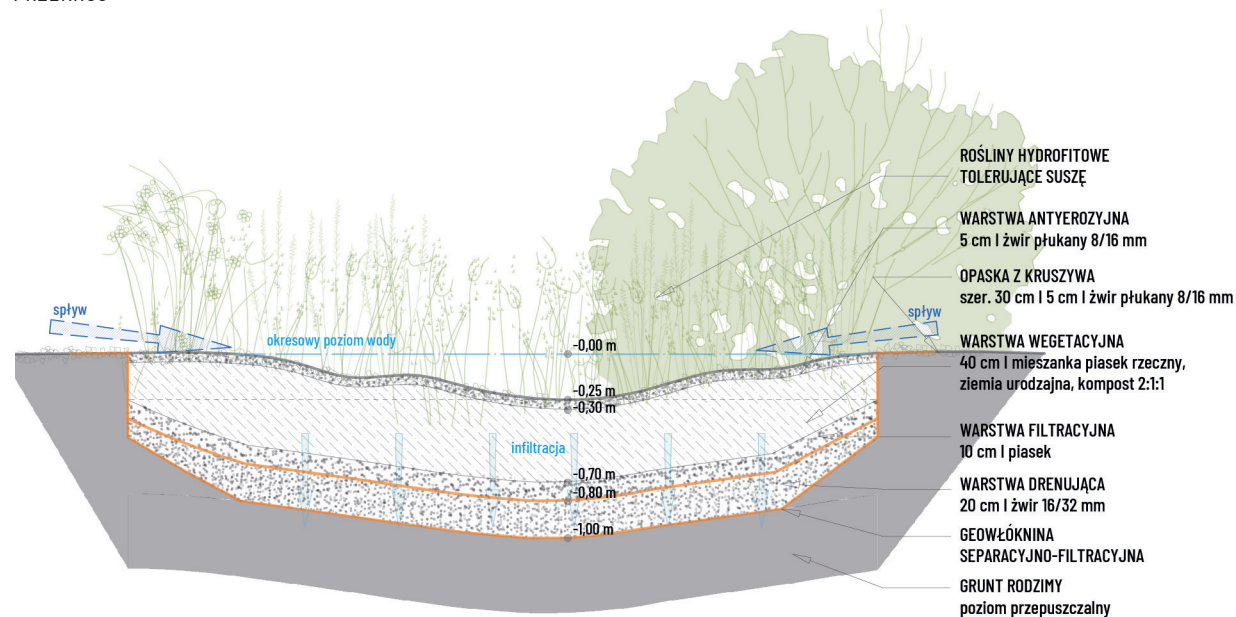
Ogród deszczowy zaprojektowany w popularnym miejscu rekreacji. Woda z okolicznych terenów, w tym głównie z powierzchni utwardzonych – placu i chodnika, spływa do lokalnego obniżenia terenu. Jako rozwiązanie zaproponowano w tym miejscu ogród infiltracyjny, tzn. taki, z którego woda przenika w głąb gruntu.

ZASTOSOWANE GATUNKI ROŚLIN

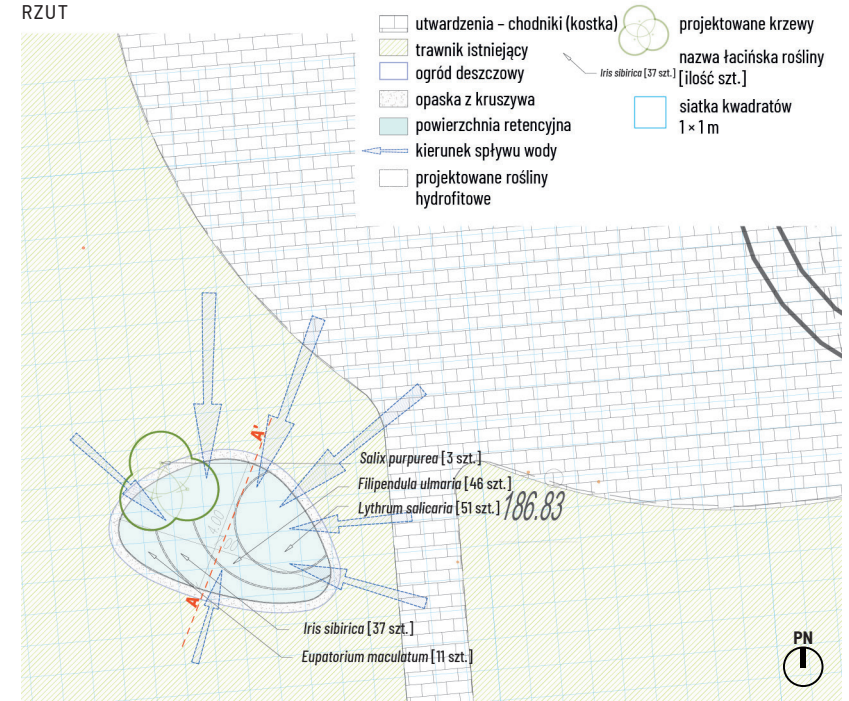
- **wierzba purpurowa 'Nana'** *Salix purpurea 'Nana'*,
- **sadziec konopiasty** *Eupatorium maculatum*,
- **wiązówka błotna** *Filipendula ulmaria*,
- **kosaciec syberyjski** *Iris sibirica*,
- **krwawnica pospolita** *Lythrum salicaria*.

PRZEKRÓJ

RZUT

PROJEKT 2

Ul. Ochotnicza, Śródmieście

powierzchnia całkowita ogrodu deszczowego	20,5 m ² , 30,7 m ² , 19,6 m ²
powierzchnia retencyjna	16,6 m ² , 18,9 m ² , 17,3 m ²
szacunkowa powierzchnia zlewni	300 m ² , 315 m ² , 320 m ²
szacunkowa pojemność retencyjna	3 615 dm ³ , 4 290 dm ³ , 3 650 dm ³

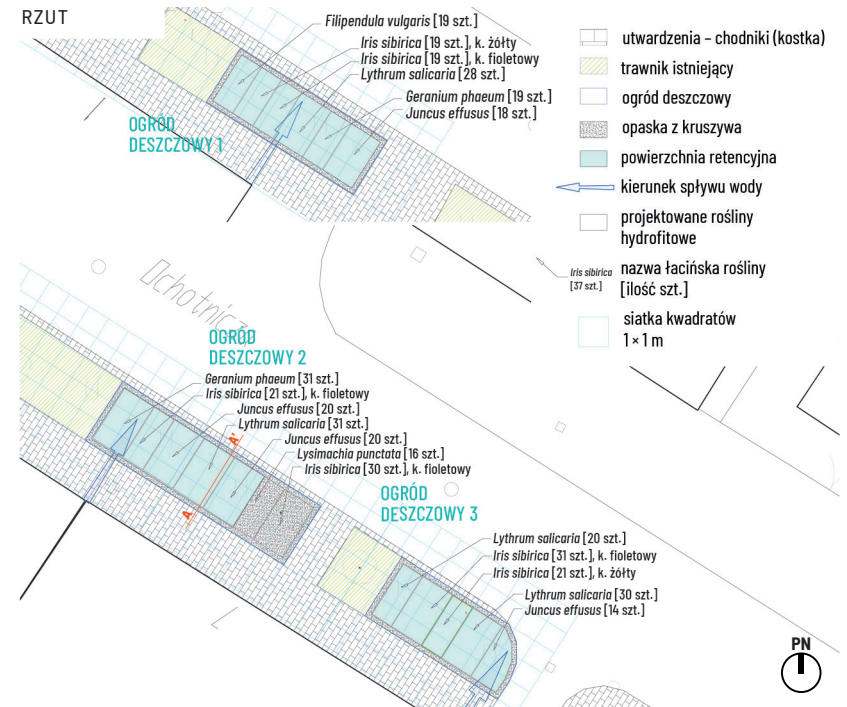
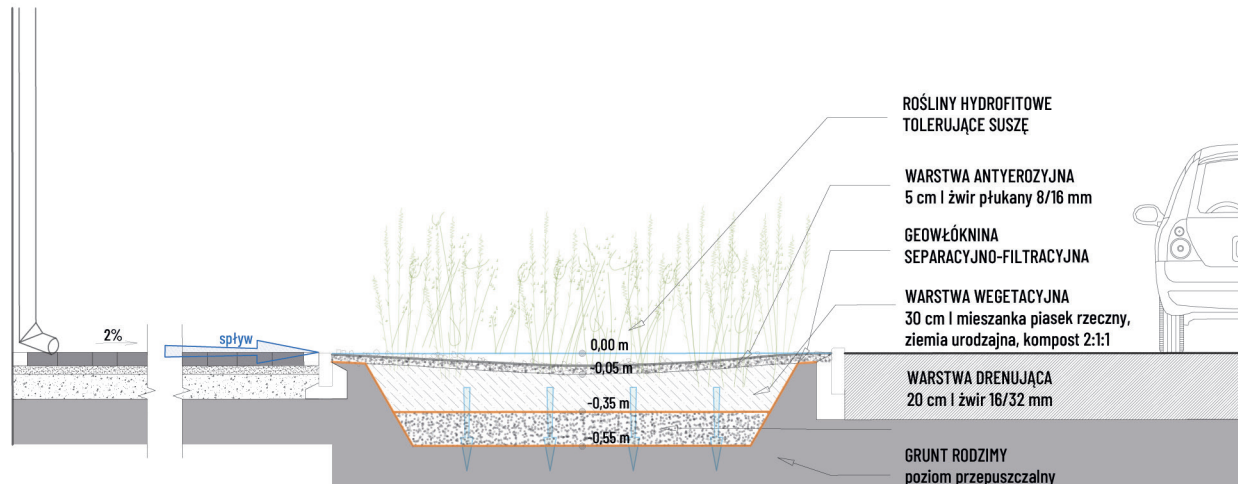
Seria trzech ogrodów deszczowych zaprojektowanych w przydrożnym pasie zieleni, w pobliżu śródmiejskiej zabudowy. Woda z okolicznych dachów odprowadzana jest rynnami wprost na chodniki, spływając dalej na trawniki i jezdnię. Ogrody mają za zadanie zatrzymać tę wodę w pasie zieleni, równocześnie zapobiegając zalewaniu ulicy. Pod pasami zieleni będą instalacje elektryczne, dlatego przed realizacją ogrodu instalacje te muszą być zabezpieczone specjalnymi rurami osłonowymi – zgodnie z zaleceniami ich zarządcy.

ZASTOSOWANE GATUNKI ROŚLIN

- **bodiszek żałobny** *Geranium phaeum*,
- **kosaciec syberyjski** *Iris sibirica*,
- **sit rozpięchły** *Juncus effusus*,
- **krwawnica pospolita** *Lythrum salicaria*,
- **rozchodnik okazały** *Sedum spectabile*,
- **trzęślica modra** *Juncus effusus*.

PRZEKRÓJ

PROJEKT 3

Plac zabaw, ul. Wygon, Szerokie

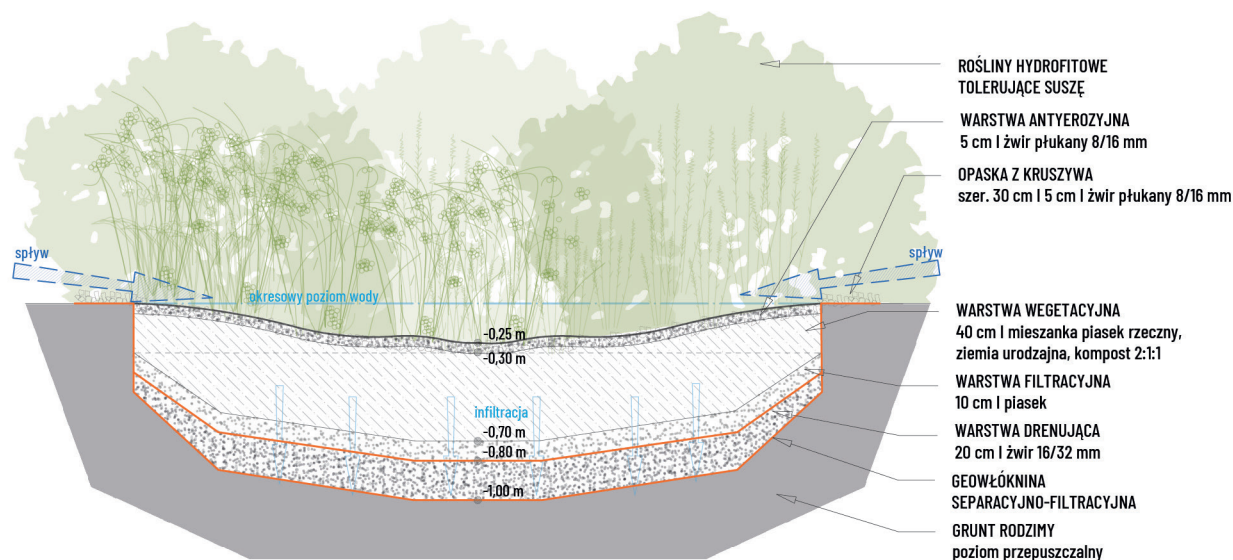
powierzchnia całkowita ogrodu deszczowego	21,5 m ²
powierzchnia retencyjna	16,7 m ²
szacunkowa powierzchnia zlewni	1 000 m ²
szacunkowa pojemność retencyjna	7 865 dm ³

Ogród deszczowy położony w obniżeniu terenu, do którego spływa woda opadająca z okolicznych wzniesień. Obiekt ten ma przechwytywać wodę deszczową i usprawniać jej infiltrację do gleby, zapobiegając jednocześnie jej zaleganiu na powierzchni, przez które tutejszy plac zabaw zmniejszał swoją funkcjonalność.

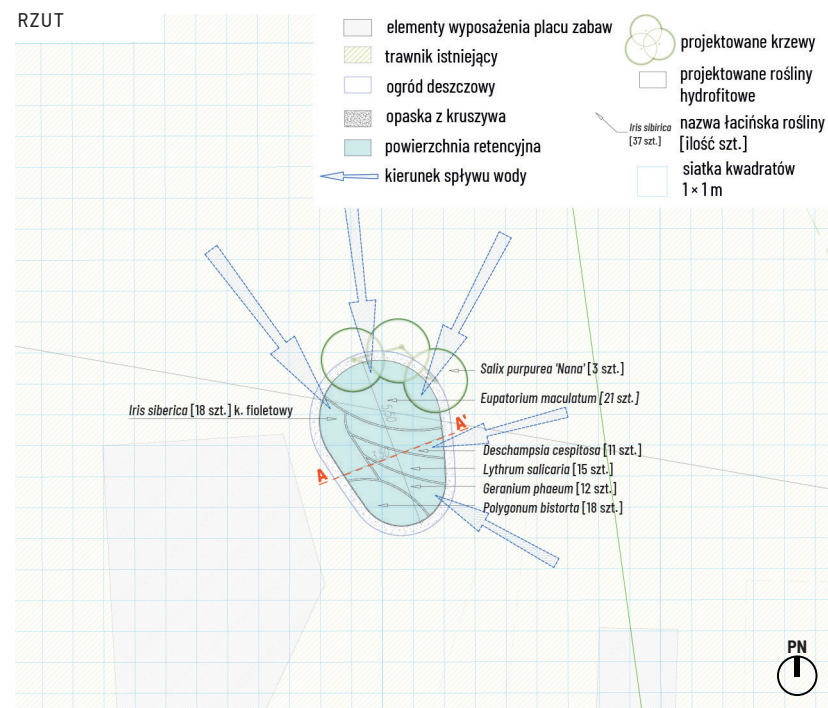
ZASTOSOWANE GATUNKI ROŚLIN

- **wierzba purpurowa** *Salix purpurea*,
- **śmiałek darniowy** *Deschampsia cespitosa*,
- **sadziec konopiasty** *Eupatorium maculatum*,
- **kosaciec syberyjski** *Iris sibirica*,
- **krwawnica pospolita** *Lythrum salicaria*,
- **bodziszek żałobny** *Geranium phaeum*,
- **tojeść kropkowana** *Lysimachia punctata*.

PRZEKRÓJ

RZUT

PROJEKT 4

Okolice ul. Wojciechowskiej, Szerokie

powierzchnia całkowita ogrodu deszczowego	25,9 m ²
powierzchnia retencyjna	20,1 m ²
szacunkowa powierzchnia zlewni	1 000 m ²
szacunkowa pojemność retencyjna	9 780 dm ³

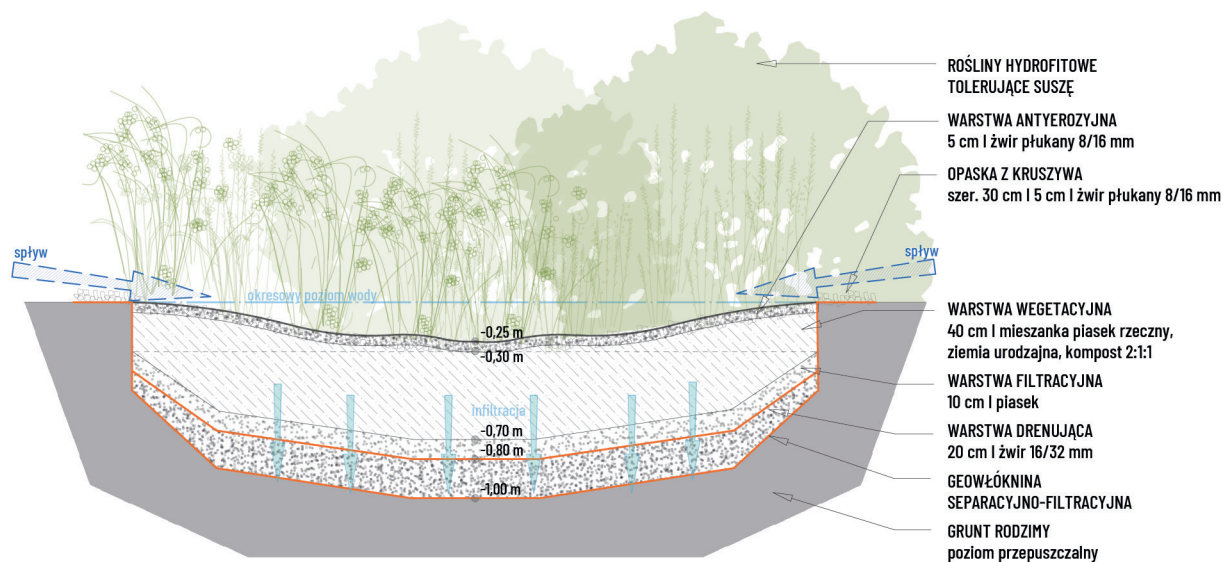
Projekt ten opracowany został dla terenu położonego w zagłębieniu, do którego spływa woda opadowa z okolicznych wzniesień. Ogród ma za zadanie przechwycić tę wodę i umożliwić jej infiltrację do gleby. Dzięki lokalizacji w często uczęszczanym miejscu, może stać się punktem edukacji nt. małej retencji, zachęcającym mieszkańców i mieszkanki miasta do realizacji ogrodów deszczowych na własnych działkach.

ZASTOSOWANE GATUNKI ROŚLIN

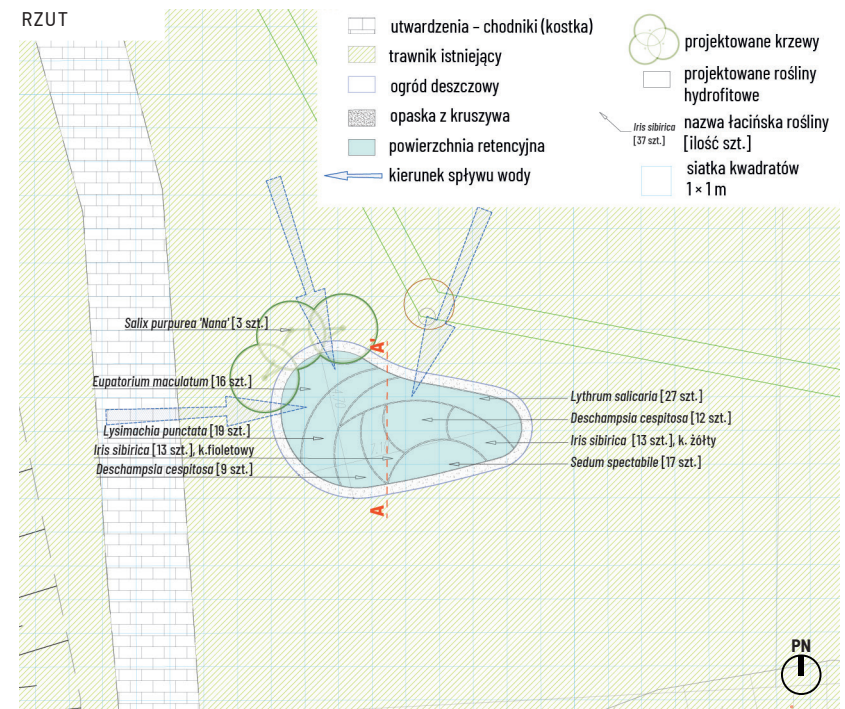
- **wierzba purpurowa** *Salix purpurea*,
- **śmiałek darniowy** *Deschampsia cespitosa*,
- **sadziec konopiasty** *Eupatorium maculatum*,
- **kosaciec syberyjski** *Iris sibirica*,
- **krwawnica pospolita** *Lythrum salicaria*,
- **tojeść kropkowana** *Lysimachia punctata*,
- **bukwica zwyczajna** *Stachys officinalis*.

PRZEKRÓJ

RZUT

PROJEKT 5

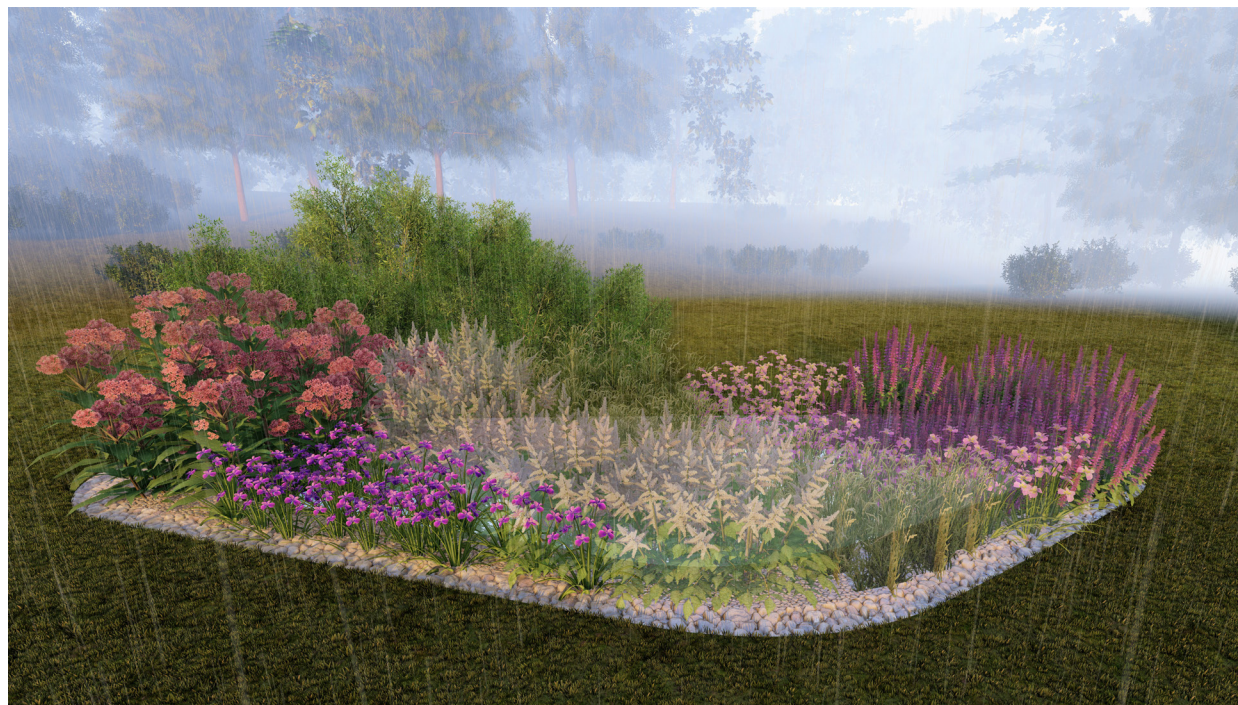
Ul. Zawilcowa

powierzchnia całkowita ogrodu deszczowego	34,2 m ²
powierzchnia retencyjna	27,3 m ²
szacunkowa powierzchnia zlewni	4 500 m ²
szacunkowa pojemność retencyjna	12 740 dm ³

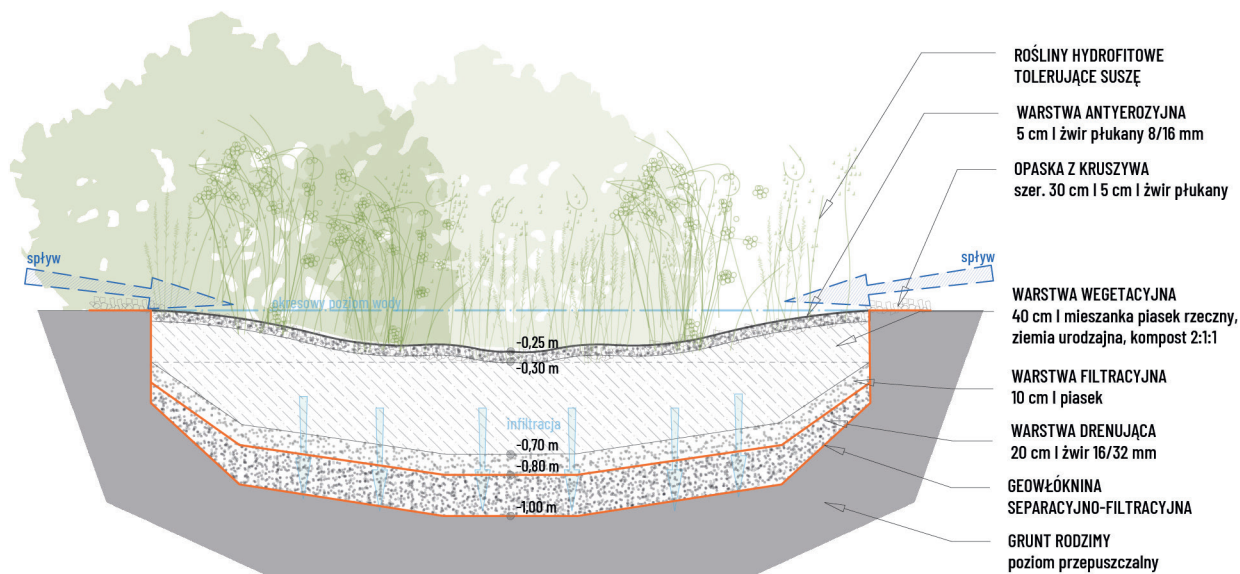
Ogród deszczowy zaprojektowany na terenie otoczonym drogą i skarpami, na skraju Parku Zawilcowa. Woda deszczowa spływa ze wzniesień zbierając się w okolicy projektowanego ogrodu oraz wzdłuż ulicy, gdzie zalega tworząc mokradło. Ogród deszczowy ma przechwycić część wody i wesprzeć jej infiltrację.

ZASTOSOWANE GATUNKI ROŚLIN

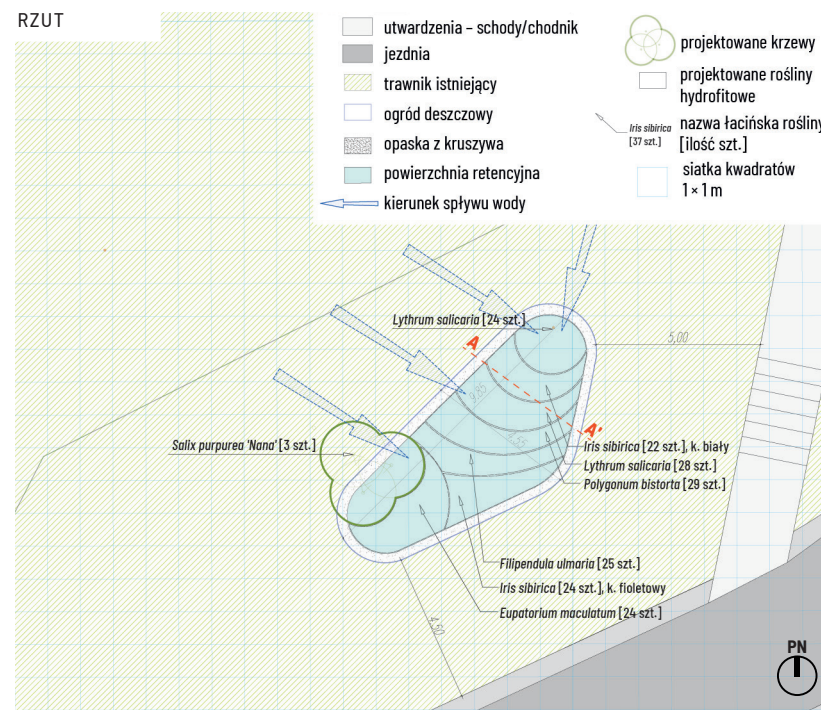
- **wierzba purpurowa** *Salix purpurea*,
- **sadziec konopiasty** *Eupatorium maculatum*,
- **kosaciec syberyjski** *Iris sibirica*,
- **krwawnica pospolita** *Lythrum salicaria*,
- **tojeść kropkowana** *Lysimachia punctata*,
- **wiązówka błotna** *Filipendula ulmaria*.

PRZEKRÓJ

RZUT

PROJEKT 6

Ul. Czwartaków, Wieniawa

powierzchnia całkowita ogrodu deszczowego	49,9 m ²
powierzchnia retencyjna	22,0 m ²
szacunkowa powierzchnia zlewni	400 m ²
szacunkowa pojemność retencyjna	10 310 dm ³

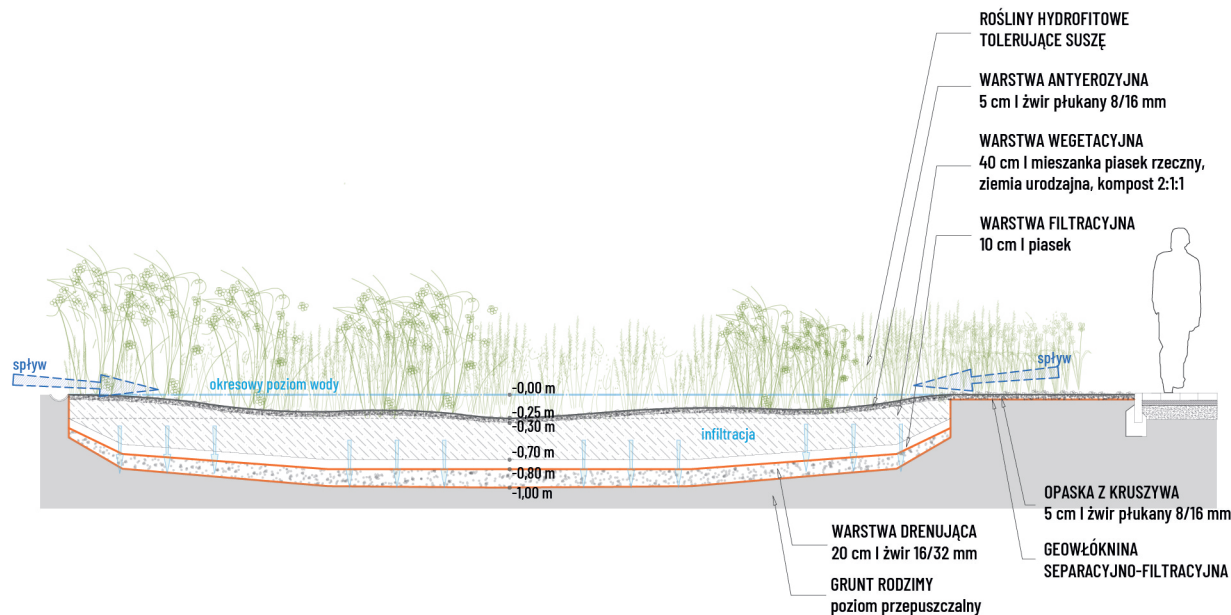
Projekt zlokalizowany pomiędzy blokami mieszkalnymi. Z okolicznych dachów woda deszczowa odprowadzana jest rynnami do systemu korytek odprowadzających ją dalej na pobliski parking i do kanalizacji. Ogród deszczowy w tym miejscu ma przechwycić wodę z korytek i zatrzymać ją w pobliżu miejsca, w którym spadła, poprawiając tym nawodnienie gruntu i odciążając sieć kanalizacyjną.

ZASTOSOWANE GATUNKI ROŚLIN

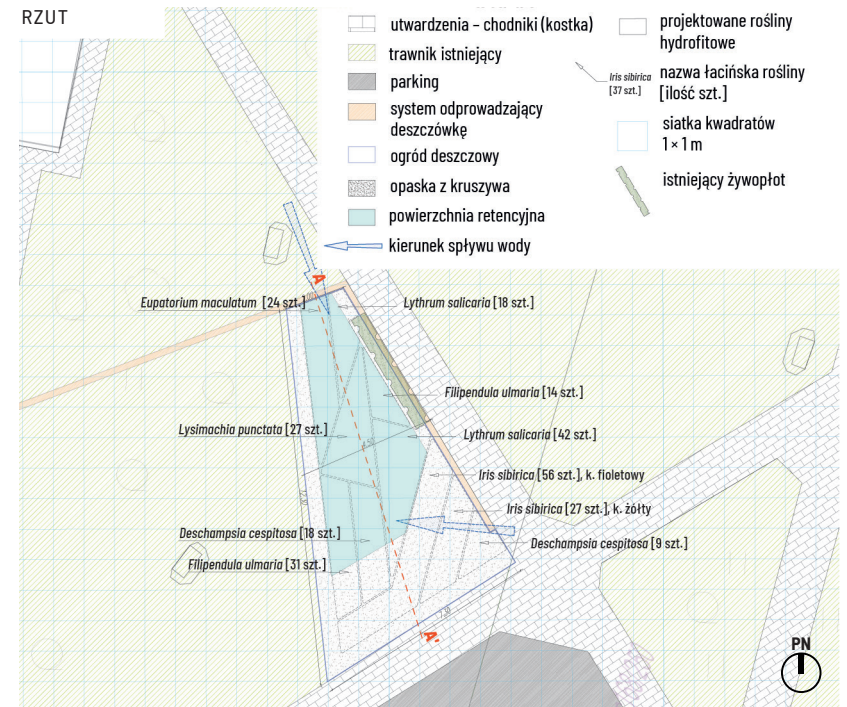
- **kosaciec syberyjski** *Iris sibirica*,
- **krwawnica pospolita** *Lythrum salicaria*,
- **tojeść kropkowana** *Lysimachia punctata*,
- **wiązówka błotna** *Filipendula ulmaria*,
- **trzęślica modra** *Mollinia carulea*,
- **śmiałek darniowy** *Deschampsia cespitosa*,
- **sadziec konopiasty** *Eupatorium maculatum*.

PRZEKRÓJ

RZUT

PROJEKT 7

Ul. Obrońców Pokoju, Śródmieście

powierzchnia całkowita ogrodu deszczowego	6,7 m ² , 16,6 m ² , 11 m ² , 8,2 m ² , 7,3 m ²
powierzchnia retencyjna	3,9 m ² , 11,3 m ² , 7,2 m ² , 5,0 m ² , 4,4 m ²
szacunkowa powierzchnia zlewni	110 m ² , 200 m ² , 130 m ² , 90 m ² , 90 m ²
szacunkowa pojemność retencyjna	815 dm ³ , 2 335 dm ³ , 1 630 dm ³ , 1 145 dm ³ , 1 010 dm ³

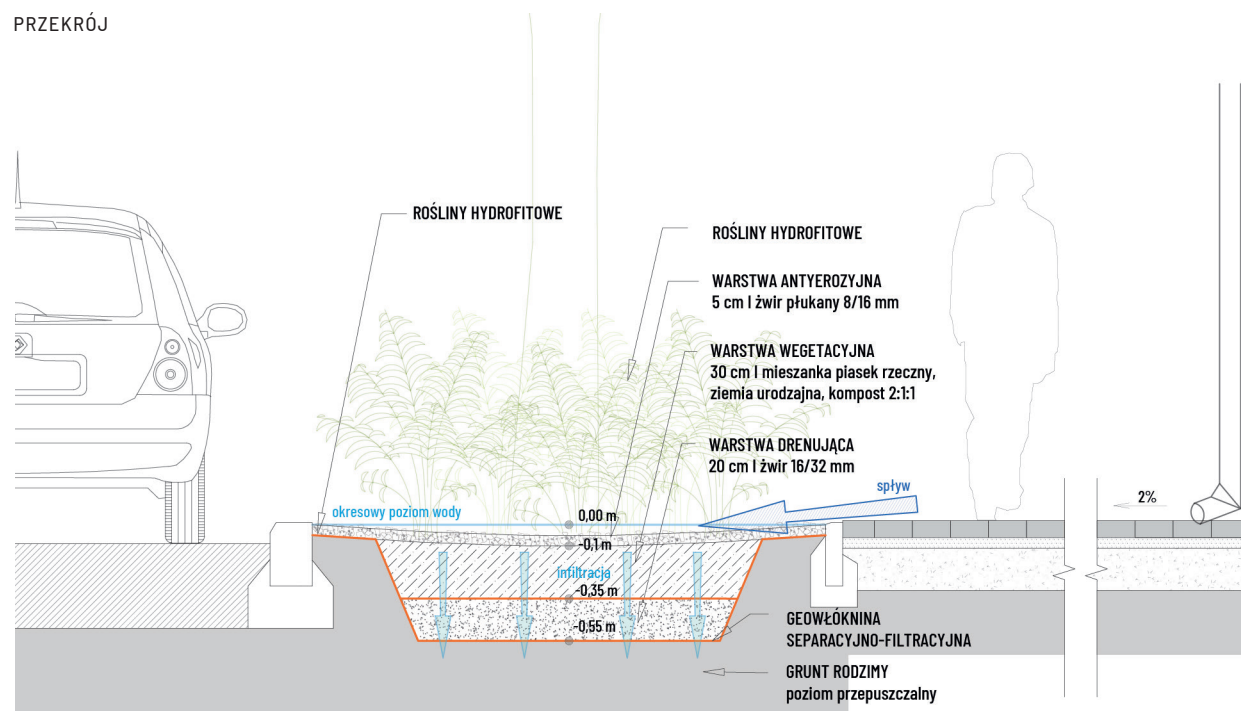
Seria pięciu małych rabat zlokalizowanych w wąskim pasie przyulicznych trawników. Ich niewielkie rozmiary mają pokazać, że nawet w trudnych miejscach warto tworzyć ogrody deszczowe, by nie odprowadzać wody opadowej na ulice i zapobiegać lokalnym podtopieniom. Zaprojektowane ogrody mają zatrzymać przekierowaną do nich wodę w glebie, nawadniając ją i poprawiając warunki siedliskowe roślinności.

ZASTOSOWANE GATUNKI ROŚLIN

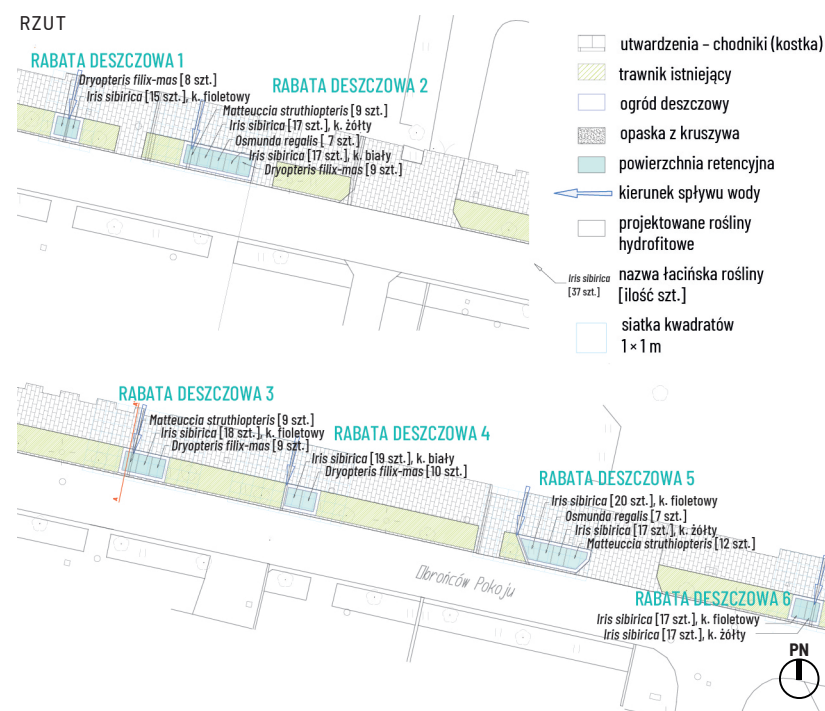
- **narecznica samcza** *Dryopteris filix-mas*,
- **funkia 'Pariot'** *Hosta 'Pariot'*,
- **turzyca morrowa** *Carex morrowii*,
- **bukwica zwyczajna** *Stachys officinalis*,
- **kosaciec syberyjski** *Iris sibirica*.

PRZEKRÓJ

RZUT

PROJEKT 8

Plac im. L. Kaczyńskiego

powierzchnia całkowita ogrodu deszczowego	37,2 m ²
powierzchnia retencyjna	6,1 m ²
szacunkowa powierzchnia zlewni	110 m ²
szacunkowa pojemność retencyjna	1 355 dm ³

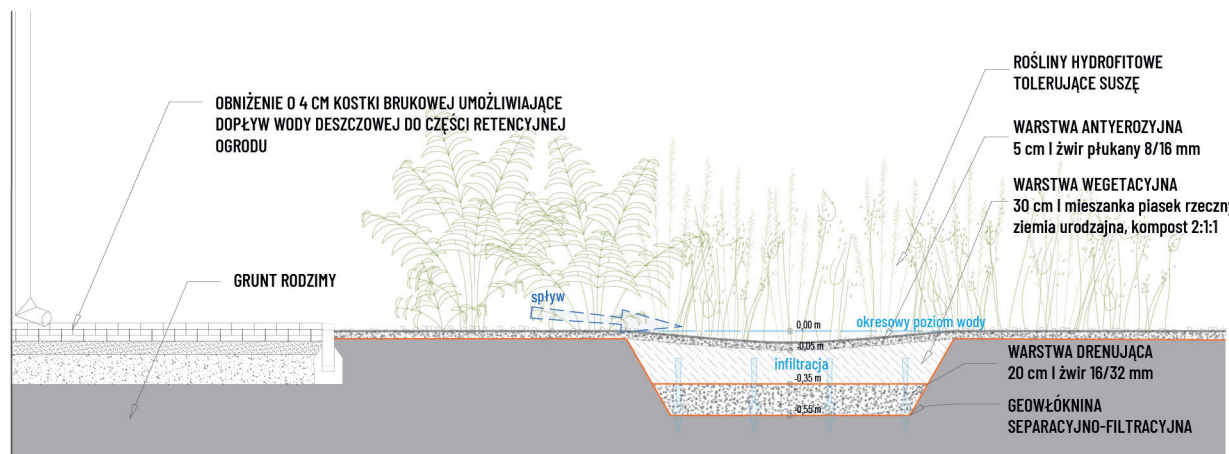
Ogród deszczowy zbiera wodę z dachu dawnego zespołu klasztornego, przekierowując ją z rynny, która obecnie połączona jest z kanalizacją. Tego typu ogrody mogą nie tylko wesprzeć retencję wód opadowych, ale odpowiednio zaprojektowane – stworzyć estetyczne otoczenie eksponujące obiekty zabytkowe.

ZASTOSOWANE GATUNKI ROŚLIN

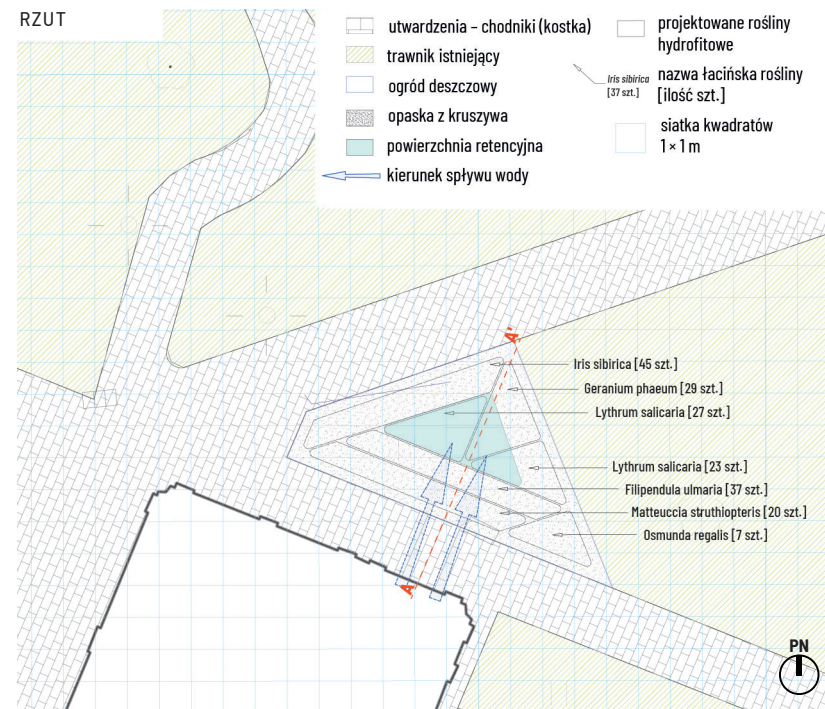
- **wiązówka błotna** *Filipendula ulmaria*,
- **bodziszek żałobny** *Geranium phaeum*,
- **kosaciec syberyjski** *Iris sibirica*,
- **tojeść kropkowana** *Lysimachia punctata*,
- **krwawnica pospolita** *Lythrum salicaria*,
- **pióropusznik strusi** *Matteuccia struthiopteris*.

PRZEKRÓJ

RZUT

PROJEKT 9

Ul. Zamojska

powierzchnia całkowita ogrodu deszczowego	0,8 m ²
szacunkowa powierzchnia zlewni	100 m ²
szacunkowa pojemność retencyjna	170 dm ³

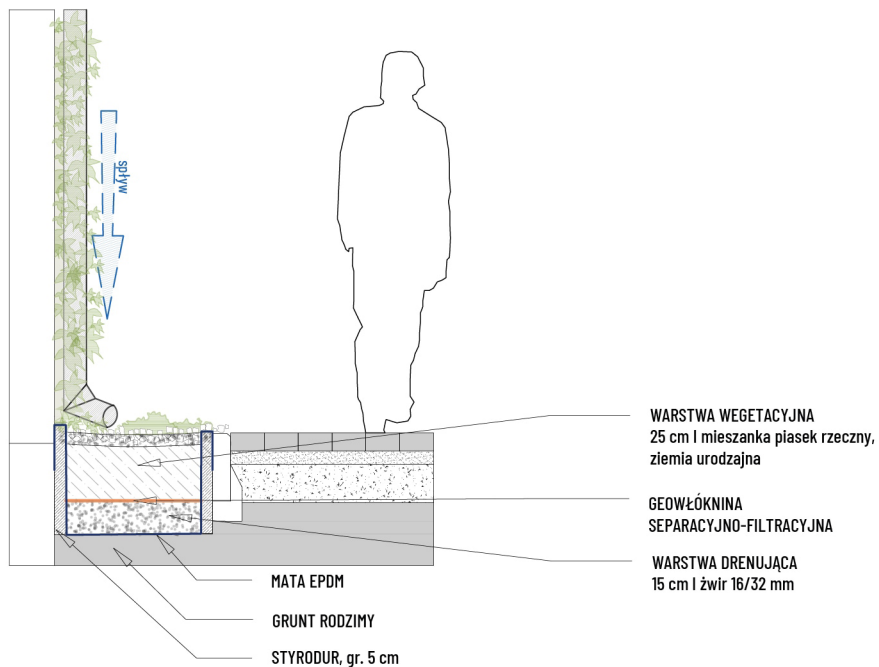
Małą retencję wspierać można nie tylko poprzez zakładanie ogrodów deszczowych. Ważny jest każdy skrawek nieuszczelnionej powierzchni. W przypadku tego ogrodu woda opadowa, zamiast trafiać z rynien na ulicę, kierowana jest do niewielkiego, odstąpionego fragmentu ziemi. Fundamenty budynku zabezpieczone są odpowiednią hydroizolacją, a pnącza ozdabiają elewacje kamienic i wprowadzają zieleń w zwartą zabudowę śródmiejską – poprawiając estetykę, zwiększając bioróżnorodność oraz wspierając adaptację miasta do zmian klimatu.

ZASTOSOWANE GATUNKI ROŚLIN

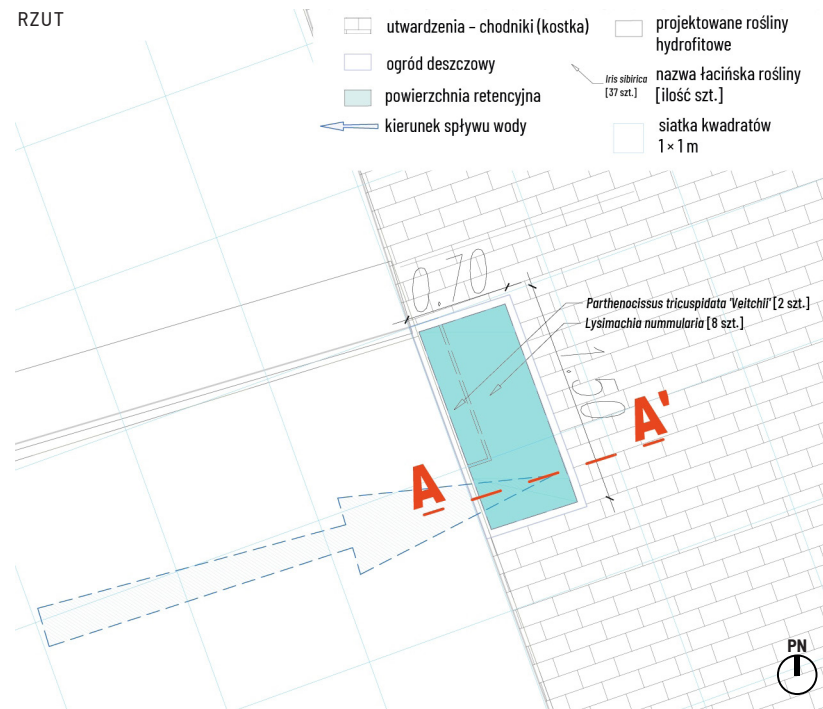
- **winobluszcz trójklapowy 'Veitchii'** *Parthenocissus tricuspidata 'Veitchii'*,
- **tojeść rozesłana** *Lysimachia nummularia*.

PRZEKRÓJ

RZUT

Więcej informacji o projekcie, oraz informacje o tworzeniu podobnych obiektów małej retencji i ogrodów deszczowych można znaleźć na stronie Fundacji Sendzimira:

<https://sendzimir.org.pl/projekty/ogrody-deszczowe-dobrze-nawodnione-miasto/>

<https://sendzimir.org.pl/publikacje/>

Projekty obiektów małej retencji zostały zrealizowane w ramach projektu „Ogrody deszczowe. Dobrze nawodnione miasto” we współpracy z Urzędem Miasta Lublin i finansowane ze środków Zielonego Budżetu.

PROJEKT
ZREALIZOWANY
ZE ŚRODKÓW
ZIELONEGO BUDŻETU

